

Üretim, Dağıtım ve Tüketim Sektörlerinin Ekonomiye Etkileri

Yeryüzünün çeşitli bölgelerindeki ekonomik faaliyetler üretim, dağıtım ve tüketim bakımından birbiriyle etkileşim içerisindedir, örneğin tarımsal faaliyetlerle elde edilen pamuk araçlarla fabrikalara taşınmaktadır. Dokuma fabrikalarında işlenen kumaş yine ulaşım araçlarıyla hazır giyim fabrikalarına ve atölyelere ulaştırılır. Buralarda elbise olduktan sonra yine ulaşım araçları yoluyla tüketicilere arz edilir. Böylece farklı sektörlerin arasında karşılıklı etkileşim gerçekleşir. Aynı zamanda tüketicinin talepleri üretimi ve ürünü şekillendirir.

Üretim, tüketim ve dağıtım faaliyetleri ile bu faaliyetler arasındaki ilişki ekonominin temelini oluşturur. Bu durumu üç temel kuralla açıklayabiliriz:

- Herhangi bir ürünün üretimi yeterli miktarda değilse o ürün pazara yeteri kadar sunulamaz ve doğal olarak tüketimi de az olur.
- Tüketilmeyen bir ürünün fazla miktarda üretilmesi, o ürünün elde kalmasına ve üreticinin zarar görmesine neden olur. Bu nedenle fazla talep edilmeyen bir ürünün üretimi de düşüktür.
- Bazen de bir bölgede herhangi bir ürüne talep yüksektir ancak o bölgede üretim çok düşüktür. Bu durum, dağıtım faaliyetlerinin gelişmesini sağlayan en önemli etkidir.

Tarım ve Hayvancılıkta Üretim, Dağıtım ve Tüketimin Etkileşimi

Ulaşım ağlarının gelişmediği alanlarda çiftçiler kendi ihtiyaçları kadar üretim yapmaktaydı. Ulaşımın gelişmesi ve tarımdaki gelişmelerle üretimde ihtiyaç fazlası ortaya çıkmıştır. Zamanla taşımacılığın gelişmesine bağlı olarak bu ürünler farklı tüketim alanlarına ulaştırılmıştır. Dışarıdan bu ürünlere talebin artması üretimi artırmış ve zamanla bu ürünlerin işlenerek farklı ürünlere dönüştürüldüğü üretimde de gelişmeler olmuştur. Önceleri sadece tarım ürünü gönderilen alanlar hayvansal ürünleri de gönderir olmuştur. Bu ürünlere; et, süt, peynir, yoğurt, yağ, yumurta, yün, kilim örnek verilebilir. Günümüzde gelişen ulaşım ağlarıyla ürünler kıtalar arasında da kolayca dağıtılabilmektedir. Tarım ürünlerinin pazarlara taşınması ve satılması tarımın gelişmesi ve devamlılığı açısından önemlidir. Et, süt, sebze ve meyve gibi çabuk bozulan ürünlerin hızlı bir şekilde tüketiciye ulaştırılması gerekmektedir. Bu da pazarlama ve modem ulaşımın önemini artırmıştır. Ürünlerin daha uzun süre dayanabilmeleri, için de soğuk hava depoları yapılmıştır. Ayrıca ulaşım araçları da teknolojik gelişmelerle ürünü bozmadan tüketiciye sunabilmektedir.

Tüketicinin Üretimi Etkilemesi

Tüketicinin herhangi bir sebeple tarım ve hayvan ürünlerine olan ilgisinin artması, azalması üretim dengelerini bozmaktadır. 2000'li yıllarda Avrupa'ya yapılan sebze ihracatında Avrupa standartlarına uyumun gerçekleşmemesi üreticiyi zor durumda bırakmıştır. Yine 2007 yılında yaşanan kuş gribi vakası, kümes hayvanlarına olan talebi azaltmış kırmızı et üretimini artırmıştır. Daha önce yaşanan deli dana hastalığı ise kırmızı et üretimini azaltırken beyaz et üretiminde artışa neden olmuştur.

Tüketimin Fazla Olması Üretimi Nasıl Etkiler

Yeni bir ürünün piyasaya sunulması ihtiyaç olan ürünün tüketimini artırır. Yeni üretilen bir arabanın çeşitli özellikleri eskiye rağbeti azaltarak yeni ürün almayı tetiklemektedir. Buğday eski zamanlarda ve yakın zamana kadar temel ihtiyaç malzemesi iken, günümüzde çeşitli tüketim maddelerinin de içeriğinde kullanılmaktadır. Kozmetik sanayiine kadar uzanan bu geniş ürün yelpazesi buğday tüketimini artırmaktadır. Tüketimin fazla olduğu kahveye talebin artması ana vatani dışına taşmasına neden olmuştur. Yemen, Hindistan, Kolombiya, Meksika, Orta Amerika ülkelerinde üretimin yapılmasına neden olmuştur. Kahve en çok Brezilya'da üretilir.

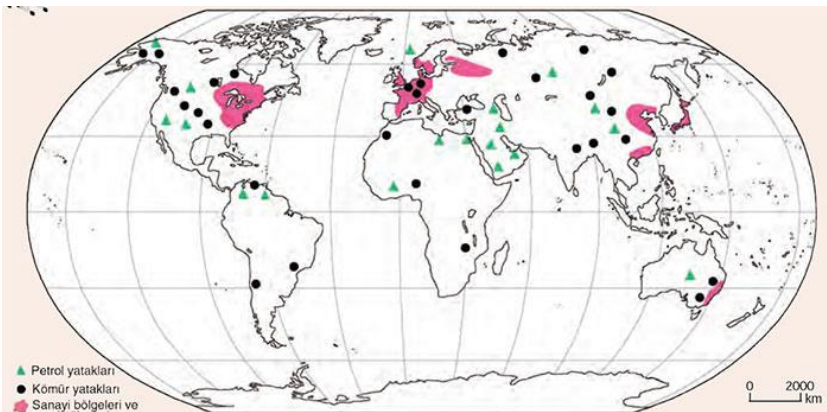
Üretim, Tüketim ve Dağıtımın Yeni Sektörlerin Ortaya Çıkmasına Etkisi

İnsanların bir kısmı yiyeceklerini akarsu, göl ve denizlerden balık tutarak temin etmiştir. Zamanla bu ürünlerin fazlasını satmış, yeni bir iş kolu ortaya çıkmıştır. Deniz ürünleri çabuk bozulduğu için başlangıçta yakın pazarlara ulaşılmış, teknolojinin gelişmesiyle balık işleme, ambalajlama, soğutuculu taşıma gibi iş kolları ortaya çıkmıştır. Görüldüğü gibi üretim, dağıtım ve tüketim sektörleri hem birbirlerini etkilemekte hem de yeni iş kollarını oluşturmaktadır. Bir maden olan Bor'un üretilmesi ve kullanım alanının çok olması, bu ürünün cam, yakıt, pil, deterjan, izolasyon gibi yeni tüketim olanakları doğurmaktadır. Üretilen ürünlerde dağıtılmaktadır. Bu ürünlerin satış merkezleri ortaya çıkmakta ve ürün zamanla küresel boyutta alıcı bulabilmektedir.

Tükenebilir Enerji Kaynaklarında Üretim, Dağıtım, Tüketim İlişkisi

Tükenebilir ya da yenilenemeyen enerji kaynakları, bir kez kullanılabilen bir daha kullanılmayan enerji kaynaklarıdır. Bunlara; kömür, petrol, odun, doğalgaz örnek verilebilir. Kömürün üretim ve kullanım alanları büyük ölçüde aynı alanda toplanmıştır. Taşkömürü havzaları, farklı sanayi kollarını da çevrelerine çekmiştir. Sanayi için gerekli enerji taşkömüründen sağlandığından metal sanayi de taşkömürü yataklarına yakın yerlerde kurulmuştur. Günümüzde bu zorunluluk ortadan kalkmıştır. Genelde ulaşım imkânlarının daha iyi olduğu liman kentleri ağır sanayinin kurulduğu alanlar olmuştur. Amerika'da Appalaş Dağları dünyanın en zengin kömür yataklarına sahiptir. Doğu Avrupa ve Rusya dünyada en zengin taşkömürü yataklarına sahiptir. Çin, Hindistan büyük kömür yataklarına sahiptir. Kömür yataklarının bulunduğu alanlarda ağır sanayi kuruluşları da gelişmiştir.

Yukarıdaki haritada dünyanın işletmeye açık en zengin petrol ve taş kömürü yatakları ile dünyada sanayileşme ve enerji tüketiminin en yoğun olduğu bölgeler gösterilmiştir.

COĞRAFYA
HOCASI